

PRINSIPPROGRAM

Prinsippprogram for Frihetspartiet

Vedtatt på stiftelseslandsmøtet 2026

Sist oppdatert 26/04/2026

FORORD

Dette dokumentet er ikke et valgløfte. Det er Frihetspartiets verdigrunnlag — fundamentet partiprogrammet bygger på, og målestokken vi vil bli vurdert mot.

Et partiprogram svarer på hva vi vil gjøre i den neste stortingsperioden. Et prinsippprogram svarer på hva vi mener, hvorfor vi mener det, og hvordan vi vil tenke når virkeligheten gir oss spørsmål vi ikke har forutsett.

Vi er et nytt parti i en gammel tradisjon. Den klassiske liberalismen — troen på individets frihet, eiendomsretten, rettsstaten og en stat som er sterk på sine kjerneoppgaver og beskjeden ellers — har bygget de samfunnene som har gitt flest mennesker mest velstand og frihet i menneskehetens historie. I Norge har denne tradisjonen lenge manglet et tydelig politisk hjem. Vi vil gi den ett.

Menneskesyn og samfunnssyn

1.

Mennesket er fritt, ansvarlig og likeverdig

Frihetspartiet bygger på et menneskesyn som tar utgangspunkt i den enkelte: at mennesket er født fritt, har iboende verdighet, og bærer ansvar for sine valg. Dette er ikke en empirisk påstand om hvordan mennesker faktisk oppfører seg. Det er et normativt utgangspunkt for hvordan samfunn bør innrettes.

Vi mener alle mennesker er likeverdige, men ikke like. Mennesker har ulike evner, interesser, livshistorier og prioriteringer. Et fritt samfunn er et samfunn som tåler at mennesker lever ulike liv, tar ulike valg, og oppnår ulike resultater. Det er ikke statens oppgave å utjevne alle forskjeller — det er statens oppgave å sikre at forskjellene oppstår på rettferdig grunn, i et samfunn der alle har reell mulighet til å gjøre noe med sitt liv.

2.

Frihet kommer foran likhet

Norske politiske partier er enige om at både frihet og likhet er verdier. Frihetspartiet er det partiet som er tydeligst på rangeringen: frihet kommer først.

Likhet kan bare oppnås gjennom statlig inngripen. Frihet skapes når staten holder seg unna. Begge verdier har sine grenser — fullstendig likhet krever undertrykkelse, fullstendig frihet uten rammer fører til lovløshet — men når de står i konflikt, mener vi friheten har en tyngre grunn til å vinne.

Dette betyr ikke at vi er likegyldige til ulikhet. Det betyr at vi mener ulikhet som oppstår av frie valg er legitim, mens ulikhet som oppstår av urettferdighet, korrupsjon eller manglende grunnleggende muligheter må motarbeides — gjennom å fjerne hindringene, ikke gjennom å begrense de som lykkes.

3.

Eiendomsretten er en grunnpilar i frihet

Retten til å eie det man har skapt eller lovlig ervervet, og å forvalte det etter eget skjønn, er ikke en teknisk økonomisk regel. Det er en av de mest fundamentale forutsetningene for menneskelig frihet. Et samfunn uten eiendomsrett er et samfunn der staten — eller mektige aktører — kan disponere over individet.

Eiendomsretten er ikke absolutt. Den begrenses av lover som hindrer skade på andre, av miljøhensyn, og av rettferdig beskatning til finansiering av statens kjerneoppgaver. Men inngrep i eiendomsretten skal alltid ha en høy terskel, og skje med full rettsikkerhet og kompensasjon der det er rimelig.

4.

Sivilsamfunnet er ikke statens sak

Mellom individet og staten finnes sivilsamfunnet — familier, frivillige organisasjoner, menigheter, lag, idrettsforeninger, fagforeninger, naboskap, vennegrupper. Disse strukturene oppstår av seg selv når mennesker er frie til å samles om felles interesser, og de bærer mye av det som faktisk gjør et samfunn godt å leve i.

Frihetspartiet mener staten skal beskytte sivilsamfunnet, ikke fortrenge det. Vi er skeptiske til politikk som flytter ansvar fra familier, frivillige og lokalsamfunn over til staten — selv når intensjonen er god. En stat som overtar oppgaver sivilsamfunnet kan løse, svekker det sivile livet over tid.

Synet på staten

5.

Staten skal være sterk på sine kjerneoppgaver

Frihetspartiet er ikke et antistatlig parti. Vi tror på staten — men på en stat som gjør færre ting bedre, ikke flere ting middelmådig.

Statens kjerneoppgaver er klassiske og avgrensede: forsvar mot ytre trusler, opprettholdelse av rettsstaten og indre sikkerhet, sikring av eiendomsretten og kontraktsfriheten, bygging og vedlikehold av grunnleggende infrastruktur som markeder og frivillighet ikke kan levere alene, og et sosialt sikkerhetsnett for dem som av reelle grunner ikke kan klare seg selv.

På disse områdene skal staten være kompetent, godt finansiert og handlekraftig. Vi vil ikke kutte i forsvar, politi, domstoler, infrastruktur eller velferdsstatens kjerne. Vi vil styrke dem.

5b.

Infrastruktur er investering, ikke forbruk

Norge er et langstrakt land med spredt bosetting og krevende geografi. Det skiller oss fra de fleste land vi sammenligner oss med, og det gjør infrastruktur til en av statens mest fundamentale oppgaver. Veier, jernbane, broer, tunneler, havner og digital infrastruktur er ikke politiske luksusgoder — de er forutsetningen for at en moderne økonomi i det hele tatt fungerer.

Frihetspartiet er prinsipielt for kraftig investering i norsk infrastruktur. Vi mener ferjefri kyststamvei, fullt utbygget E6 og E39, oppgradering av jernbanen, og styrket digital infrastruktur ikke er kostnader som skal balanseres ned, men investeringer som skal balanseres opp. En ferjeavløsning i Vestland eller Nordland frigjør tid og økonomisk aktivitet for alle generasjoner som kommer etter. Det er nettopp den typen oppgave en stat med et oljefond bør prioritere — bygging av varig produksjonskapasitet, ikke løpende forbruk.

Samtidig forutsetter denne prioriteringen disiplin på utførelsen. Norge bygger noen av Europas dyreste veier per kilometer, og vedlikeholdsetterslepet vokser. Vi vil derfor at infrastruktur skal være satsingsområde, men styrt av samfunnsøkonomisk lønnsomhet, kostnadskontroll og lærdommer fra land som bygger billigere uten å gå på akkord med kvalitet. Ambisjon og nøkternhet er ikke motsetninger — de er forutsetningen for hverandre.

6.

Staten skal være beskjeden ellers

Utenfor kjerneoppgavene skal staten være tilbakeholden. Det betyr ikke at staten ikke kan gjøre noe der — det betyr at staten må begrunne hver oppgave den tar på seg, ikke ta dem for gitt.

Norsk politikk har gjennom mange tiår vært preget av en forutsetning om at offentlig sektor skal være den primære løsningen på nye problemer. Et nytt behov gir et nytt direktorat, en ny ordning, et nytt tilskudd. Frihetspartiet vil snu denne logikken: hvert nytt forslag om utvidet statlig aktivitet skal måtte vise hvorfor markedet, sivilsamfunnet eller den enkelte ikke kan løse oppgaven selv.

7.

Forvaltning skal være tjener, ikke herre

Embetsverket og forvaltningen er bærebjelker i en velfungerende stat. Vi har ingen kritikk av offentlig ansatte som fagpersoner. Vår kritikk gjelder strukturen — at forvaltningen har fått vokse uten klare grenser, og at avstanden mellom borger og statlig myndighet har økt.

Vi mener forvaltningen skal være tilgjengelig, etterprøvbart og ansvarlig overfor folkevalgte. Tilsyn, direktorater og statlige organer skal ikke være politiske aktører, men effektive tjenesteytere. Når forvaltningen utvikler egne politiske dagsordener, eller når den vokser uten at folkevalgte aktivt har bestemt det, er noe galt med kontrollen.

8.

Politikere skal gjøre mindre, ikke mer

Norsk politikk har en tendens til å belønne aktivitet for aktivitetens skyld. Politikere som fremmer mange forslag, lanserer mange ordninger og oppretter mange utvalg fremstår som handlekraftige. Men ofte er det motsatte sant: gode politikere er de som har vurdert nøye, sagt nei til de fleste forslag, og prioritert det viktigste.

Vi vil arbeide for en politisk kultur der det er like respektabelt å avvikle en ordning som å starte en, like prinsipielt å forsvare ikke-handling som å handle. Statens omfang skal begrunnes løpende, ikke bare utvides ved behov.

Økonomisk filosofi

9.

Markedet er et verktøy, ikke en gud

Frihetspartiet mener markedsøkonomi er det best kjente systemet for å organisere produksjon og fordeling av varer og tjenester. Markeder skaper informasjon gjennom priser som ingen sentralplanlegger kan etterligne. Markeder belønner produktivitet og innovasjon. Markeder gir mennesker valgfrihet.

Men markedet er et verktøy, ikke en absolutt verdi. Det fungerer best innenfor klare juridiske rammer, med transparent eierskap, fungerende konkurranse og tilstrekkelig regulering mot eksterne kostnader som forurensning. Markeder kan svikte — gjennom monopoldannelser, asymmetrisk informasjon, kortsiktighet eller eksternaliteter. Når de svikter, er statens rolle å rette opp, ikke å erstatte markedet med statlig planlegging.

Vi er for kapitalisme. Vi er ikke for kapitalisme uten ramme.

10.

Skatt skal være enkel, lav og rettferdig

Skatt er nødvendig for å finansiere statens kjerneoppgaver. Vi er ikke imot skatt — vi er imot et skattesystem som har vokst seg så komplekst at vanlige mennesker trenger ekspertbistand for å forstå sin egen skatteseddel, og som har et samlet trykk som svekker både arbeidsinsentiver og norsk eierskap.

Et godt skattesystem har tre egenskaper: det er enkelt nok til at skattyterne forstår det, lavt nok til at det ikke kveler økonomisk aktivitet, og rettferdig nok til at byrden bæres jevnt. Norge oppfyller ingen av disse i dag.

Vi avviser særlig formuesskatt på arbeidende kapital som et særnorsk fenomen som systematisk svekker norsk eierskap til norske bedrifter. Vi avviser også symbolskatter som krever betydelig administrasjon for å hente inn beskjedne beløp.

11.

Offentlig pengebruk skal disiplineres — men investeringer er noe annet enn forbruk

Norge er et rikt land — kanskje for rikt til å kunne disiplinere seg selv. Oljefondet gjør det mulig å løpende finansiere økte offentlige utgifter uten umiddelbare smertefulle valg. Resultatet er at norsk offentlig sektor har vokst til 64 prosent av fastlands-BNP, blant de høyeste nivåene i OECD.

Frihetspartiet mener dette ikke er bærekraftig. Vi vil innføre strukturelle bremsere på offentlig pengebruk: en strammere handlingsregel for oljefondet, et utgiftstak knyttet til BNP-vekst, og solnedgangsklausuler på lover og forskrifter som tvinger fram bevisst fornyelse i stedet for stille akkumulering.

Vi skiller imidlertid prinsipielt mellom løpende offentlig forbruk og investeringer i varig produksjonskapasitet. Subsidiert drift, voksende administrasjon og særordninger uten dokumentert nytte er forbruk som svekker økonomien over tid. Investeringer i forsvar, infrastruktur, forskning og kompetanse bygger fremtidig verdiskaping, og bør behandles deretter — også i hvordan vi tenker om finansiering. Det er forskjell på å spise opp sparepengene og på å bygge en bedre garasje med dem.

Disiplin er ikke kynisme. Det er hensyn til fremtidige generasjoner og til økonomisk frihet på lang sikt.

12.

Konkurransen løfter, monopoler stagnerer

Vi mener konkurranse — både privat-privat og privat-offentlig — er en av de sterkeste kreftene som finnes for å heve kvalitet og senke kostnader. Frihetspartiet vil derfor åpne for mer konkurranse i sektorer der staten i dag har monopol eller dominerende stilling, særlig der konkurranse kan gi pasienter, elever og brukere reell valgfrihet.

Samtidig anerkjenner vi at konkurranse ikke alltid er løsningen. Naturlige monopoler (strømnett, jernbaneinfrastruktur), kollektive goder (forsvar, rettsvesen) og tjenester der valgfrihet ikke er reell (akuttbehandling), bør være offentlig drevet eller strengt regulert. Prinsippet er pragmatisk, ikke ideologisk: konkurranse der det fungerer, regulering der det ikke fungerer.

Frihet i praksis

13.

Personlig frihet er ikke forhandlingsbar

Norsk politikk har de siste tiårene blitt mer paternalistisk. Stadig flere private valg er gjenstand for statlig regulering, advarsler eller skattlegging. Frihetspartiet er prinsipielt motstander av denne utviklingen.

Voksne mennesker skal ha rett til å ta valg som påvirker dem selv, også valg vi mener er uklokt. Staten skal ikke bestemme hva folk spiser, drikker, røyker, ser på, eller hvordan de bruker fritiden — så lenge det ikke skader andre. Folkehelseiltak kan være berettigede, men når de glir over i moralsk oppdragelse av voksne mennesker, har de gått for langt.

Dette gjelder også digitalt. Statens overvåkningsfullmakter må ha klare grenser. Personvern er ikke et hinder for sikkerhet — det er en forutsetning for et fritt samfunn.

14.

Ytringsfrihet uten unntak vi ikke kan begrunne

Ytringsfriheten er en av de mest grunnleggende rettighetene i et liberalt samfunn. Den beskytter ikke bare ytringer vi liker, men også — og særlig — ytringer som provoserer, krenker eller utfordrer makten.

Frihetspartiet mener norsk lovgivning på dette området har glidd for langt mot regulering av lovlige meninger. Vi vil revurdere grensene mellom strafferettslig forfølgelse av ytringer og det som bør håndteres gjennom samfunnsdebatt og offentlig motsigelse.

Hatkriminalitet, trusler og oppfordring til vold skal fortsatt være straffbart. Det skal ikke være straffbart å mene noe folk ikke liker.

15.

Likhet for loven, ikke gjennom loven

Frihetspartiet mener prinsippet om likhet for loven er ufravikelig. Lover skal gjelde likt for alle, uavhengig av kjønn, etnisitet, religion, sosial bakgrunn eller politisk overbevisning.

Vi er derimot skeptiske til politikk som forsøker å skape resultatlikhet gjennom særordninger basert på gruppetilhørighet. Slik politikk bryter med prinsippet om at staten skal behandle borgere som individer, ikke som representanter for kategorier. Den skaper også motkrefter og polarisering som ofte rammer dem ordningene var ment å hjelpe.

Vi vil derfor avvikle systematiske særordninger basert på gruppetilhørighet, samtidig som vi kraftfullt forsvarer at hver enkelt skal ha reelle muligheter uavhengig av bakgrunn.

16.

Frihet krever rettsstat

Frihet uten rettsstat blir tyranni. Frihetspartiet er kompromissløst i forsvaret av rettsstatens prinsipper: uskyldspresumsjonen, uavhengige domstoler, retten til forsvar, og forutsigbarhet i lovgivningen. Disse prinsippene skal ikke vike for politiske hensyn, hverken når det er upopulært eller når presset er stort.

Domstolene skal ha tilstrekkelige ressurser til å avvikle saker innen rimelig tid. Politiet skal være synlig og kompetent. Straffene skal være rettferdige – strenge nok til at lovbrudd har konsekvenser, milde nok til at proporsjonalitet bevares.

Norge i verden

17.

Norge er et lite, åpent land

Norge har ingen mulighet til å være isolert. Vår økonomi er avhengig av internasjonal handel, vår sikkerhet er forankret i NATO, og vårt politiske system er bygget på en europeisk rettstradisjon. Frihetspartiet er internasjonalistisk i den forstand at vi anerkjenner disse virkelighetene og bygger politikk ut fra dem.

Vi støtter frihandel, EØS-avtalen og det vestlige alliansesystemet. Vi mener proteksjonisme — enten den kommer fra venstre eller høyre — undergraver både økonomisk velstand og internasjonalt samarbeid.

Dette gjelder også internt i Norge. Vi mener tollmuren rundt norsk landbruk er det tydeligste eksemplet på hvordan proteksjonistisk tenkning gjør norske familier fattigere uten at det reelt sett løser problemene den var ment å løse. Norske matpriser er blant Europas høyeste — i stor grad fordi importvernet skjermer norske produsenter mot konkurranse, samtidig som forbrukerne betaler dobbelt: først over skatteseddelen i form av subsidier, så i butikken i form av kunstig høye priser. Vi vil over tid bygge ned tollmuren betydelig, parallelt med en kontrollert omlegging av landbrukspolitikken. Norske bønder fortjener et levedyktig næringsgrunnlag — men ikke gjennom et system som gjør alle andre fattigere for at en avgrenset næring skal beholde en struktur den uansett er i ferd med å vokse fra. Forbrukernes interesser er like legitime som produsentenes.

17b.

Turisme er en strategisk mulighet for Norge

Norsk natur er en av landets mest unike ressurser i en stadig mer urbanisert verden. Etterspørselen etter rent vann, stille fjell, mørke vinternetter og uberørte kystlandskap vil bare øke i tiårene som kommer. Frihetspartiet mener dette er en strategisk næringsmulighet Norge har underutnyttet — særlig sammenlignet med Island, New Zealand og Sveits, som alle har bygget betydelig verdiskaping rundt sammenlignbare ressurser.

Vi vil derfor tilrettelegge for en sterk og bærekraftig turistnæring. Det krever en samordnet innsats: god infrastruktur i distriktene (som vi uansett vil bygge), fornuftig regulering som balanserer åpen tilgang med vern av sårbar natur, forutsigbare rammer for reiselivsbedrifter, og forenklet regelverk for små lokale aktører. Det krever også at vi tør si nei til turisme der den blir destruktiv — masseturisme som ødelegger lokalsamfunn eller naturverdier er ikke et mål.

Turisme passer godt til vår grunnleggende økonomiske filosofi. Det er en privat næring som lever av kvalitet og service, ikke av subsidier. Det skaper arbeidsplasser i hele landet — særlig i distrikter der andre næringer er på retur. Og det bygger på Norges naturlige fortrinn, ikke på politiske konstruksjoner. Statens rolle er først og fremst å fjerne hindringer, ikke å overta næringen.

18.

Forsvar er ekte kjerneoppgave

Etter 2022 er norsk forsvarspolitikken ikke valgfri lenger. Russland utgjør en langsiktig sikkerhetstrussel mot norsk territorium og europeisk stabilitet. NATO er hjørnesteinen i norsk forsvar, og medlemskapets forpliktelser må oppfylles fullt ut, ikke minimalt.

Frihetspartiet mener forsvar er nettopp den typen oppgave som rettferdiggjør sterk statlig satsing. Vi vil prioritere forsvar foran nær sagt alle andre offentlige formål, og vil styrke totalforsvaret som inkluderer beredskap, infrastruktur og sivilsamfunnets motstandskraft.

19.

Suverenitet og samarbeid kan forenes

Norge har gjennom 30 år bygget en politisk modell der vi er tett integrert økonomisk med Europa, men holder oss utenfor det politiske unionsprosjektet. Modellen har sine kostnader — vi tar imot regler vi ikke har vært med på å vedta — men også sine fordeler.

Vi tar ikke prinsipielt standpunkt for eller imot EU-medlemskap. Vi mener saken er for viktig til å være en arvelig identitetsmarkør, og at velgerne fortjener en åpen debatt om hva alternativene faktisk innebærer i 2030-årenes Europa. Når den debatten skal komme, vil Frihetspartiet bidra til at den blir saklig, faktabasert og prinsippstyrt.

Hvordan vi vil arbeide

20.

Vi tror på vitenskap og åpne data

Frihetspartiet baserer politikk på beste tilgjengelige kunnskap. Vi anerkjenner vitenskapelig konsensus der den finnes — inkludert at klimaendringene er menneskeskapte og alvorlige — selv når de politiske implikasjonene utfordrer oss.

Samtidig er vi kritiske til politisering av forskningen og til at “vitenskap” brukes for å lukke debatter som egentlig handler om verdivalg, ikke fakta. At noe er vitenskapelig dokumentert sier hva som er. Hva vi skal gjøre med det er fortsatt en politisk og etisk vurdering.

21.

Vi tar feil noen ganger

Et parti som hevder å ha alle svarene, lyver. Frihetspartiet vil arbeide etter et prinsipp om åpenhet om feil. Når vi tar feil, skal vi si det, korrigere kursen, og lære.

Dette gjelder også våre egne forslag. Politikk er prøving og feiling — den eneste politikken som garantert mislykkes, er den som ikke kan justeres når virkeligheten viser at den ikke fungerer.

22.

Vi snakker som voksne med voksne

Norsk politisk kultur har tendens til to ytterligheter: enten oppblåst polemikk, eller utvannet forvaltningsspråk. Frihetspartiet vil bidra til en tredje vei — direkte, presis kommunikasjon som behandler velgerne som intelligente voksne.

Det betyr at vi avviser populistisk forenkling. Det betyr også at vi avviser teknokratisk språk som skjuler verdivalg bak komplekse formuleringer. Vi vil si hva vi mener, hvorfor vi mener det, og hvilke kostnader våre forslag har — også når svaret er ubehagelig.

23.

Vi er ikke en bevegelse — vi er et parti

Det er en moderne politisk trend at partier omdanner seg til bevegelser, knyttet til en sak, en personlighet eller en stemning. Frihetspartiet motstår dette. Vi er et parti i klassisk forstand: en organisasjon med et prinsippprogram, demokratiske prosedyrer, en valgt ledelse som kan utskiftes, og medlemmer som har reell innflytelse på politikken.

Bevegelser dør når lederen forsvinner eller stemningen snur. Partier overlever fordi de er strukturer som er større enn enkeltpersoner.

Hva vi ikke er

For å unngå misforståelser: dette er hva Frihetspartiet ikke er.

Vi er ikke libertarianere. Vi mener staten har viktige oppgaver, og vi vil ikke avvikle velferdsstaten, det offentlige helsevesenet eller folkeskolen. Vi vil reformere disse — ikke nedlegge dem.

Vi er ikke nasjonalkonservative. Vi forsvarer norsk kultur og tradisjoner, men ikke som identitetspolitisk markør. Vi tror et selvsikkert Norge ikke trenger å definere seg gjennom motsetninger til andre.

Vi er ikke et protestparti. Vi har konkrete løsninger og er klare til å regjere. Vi forholder oss til andre partier saklig, ikke fiendtlig.

Vi er ikke et personparti. Hvilke navn som leder Frihetspartiet skal kunne endres uten at partiets identitet endres. Det er prinsippene, ikke personene, som er fundamentet.

Vi er ikke Frp light. Vi deler enkelte politikkpunkter med Fremskrittspartiet — men vi skiller oss tydelig på menneskesyn, internasjonal orientering, syn på rettsstaten, og politisk stil.

Avslutning

Et prinsippprogram er en lovnad. Ikke om bestemte resultater — ingen kan love resultater i politikk — men om hvordan vi vil tenke når vi møter spørsmål.

Lovnaden vår er enkel: vi vil sette individets frihet, eiendomsretten, rettsstaten og en disiplinert stat foran kortsiktige hensyn, populære stemninger og politisk bekvemmelighet. Vi vil snakke ærlig, også når det koster. Vi vil bygge et parti som er større enn enkeltpersoner.

Norge har blitt et godt land å leve i — av mange grunner, blant dem den frihetlige tradisjonen som denne konstitusjonelle staten ble bygget på. Den tradisjonen fortjener et tydeligere politisk uttrykk i 2026 enn den har hatt på lenge.

Det er den oppgaven vi har stilt opp for.